

Sekce Současná česká rodina: úvod

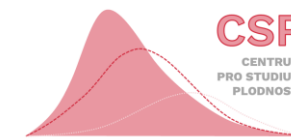
Anna Šťastná - *Katedra demografie a geodemografie PřF UK*

55. konference České demografické společnosti 20.–23. května 2026 | Jihlava

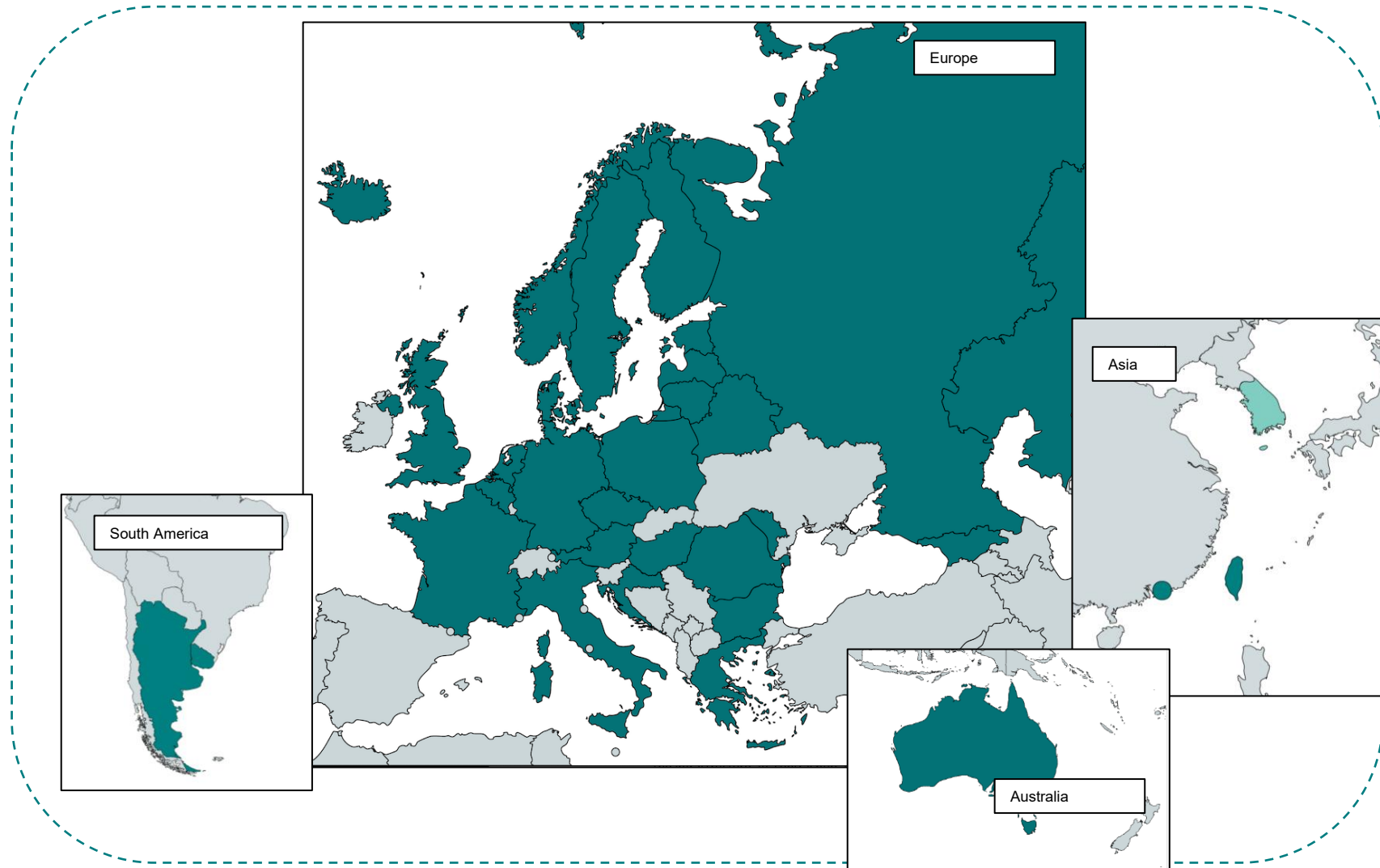

FACULTY OF SCIENCE
Charles University

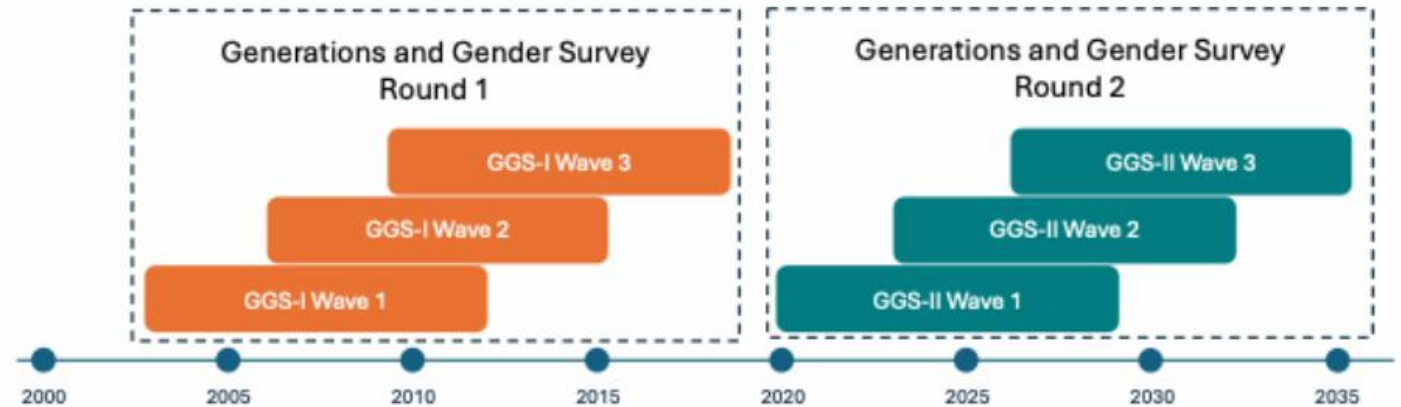
Department of Demography and Geodemography
www.natur.cuni.cz/demography

Generations and Gender Programme

Data a přístup k datům

Individuální data skrze portál projektu

1. Možnost základního vhledu do dat prostřednictvím katalogu Colectica - základní popisné charakteristiky, distribuce odpovědí (abs. a rel. četnosti, charakteristiky středu):

<https://ggp.colectica.org/>

2. Individuální data (mikro data) dostupná ke stažení na základě registrace:

<https://www.ggp-i.org/data>

Český národní uzel pro výzkum rodiny (GGP-CZ)

Výzkumy GGS v České republice:

- **GGS I:** 2 vlny výzkumu v letech 2005 a 2008
- **GGS II:** od r. 2020
  - vlna 1: sběr 2020-2022 (*mezinárodní*)
  - Součástí vlny 1 samostatná pilotní studie na přelomu let 2020 a 2021 následovaná 2. národní vlnou v odstupu čtvrt roku zaměřenou na vybrané dopady covid-19 a restrikcí (*národní*)
  - vlna 2: sběr 2025 (*mezinárodní*)
  - vlna 2.5: sběr 2026 – panel + re-fresh nejmladších respondentů (*národní*)

Od r. 2025 zařazen na národní mapu velkých výzkumných infrastruktur „**Český národní uzel pro výzkum rodiny (GGP-CZ)**“ - zaručení volné dostupnosti dat a zvyšování kvality poskytovaných dat realizováním metodologického výzkumu

Český národní uzel pro výzkum rodiny (GGP-CZ)

Nová témata: rozšíření o specifické moduly zaměřené na nové společenské trendy

Vlna 2 (sběr 2025) – data jsou dostupná	Vlna 2.5 (sběr 2026) – národní
	
Singlovství: prožívání a význam života single	Důvody pro a proti početí dítěte – tzv. Millerův modul
Globální nejistoty a důvěra v instituce: vnímání globálních nejistot a důvěru v instituce	Nenaplněná touha po dítěti / Lítost nad rodičovstvím (Parental Regret)
Intenzivní rodičovství: nároky a očekávání spojená s rodičovstvím	Duševní zdraví (škála DASS21): Baterie 21 otázek mapujících pocity úzkosti, stresu a deprese v uplynulém týdnu
Odchod a návrat do rodičovského domova: opuštění a opětovného návratu do rodičovského domova	Mezigenerační vztahy - konflikty s rodiči, kontakty, mezigenerační výpomoc
Sexuální orientace: otázky týkající se sexuální orientace	Životní priority a milníky
První reprodukční zkušenosti: v české verzi pilotován nový modul	Sociální kapitál a historie zapojení: Zjišťování dlouhodobého členství v mládežnických, sportovních či náboženských organizacích v období dospívání i v dospělosti.
	Postoje k potratům a asistované reprodukci

Masarykova univerzita: prof. Martin Kreidl, kreidlm@fss.muni.cz

Karlova univerzita: Anna Šťastná, Ph.D. stastna@natur.cuni.cz

Web: <https://ggp-cz.fss.muni.cz/>

Facebook: <https://www.facebook.com/SoucasnaCeskaRodina>

Bluesky: [@ggp-cz.bsky.social](https://bsky.social/@ggp-cz)

Dotazník české verze 1. vlny dostupný v publikaci:

<https://munispace.muni.cz/library/catalog/book/2262>

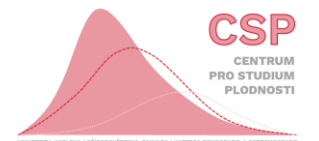
Mezinárodní dotazníky v anglickém znění pro vlnu 1 (https://www.ggp-i.org/wp-content/uploads/2021/04/GGS-Questionnaire-3_0_7.pdf) a vlnu 2 (https://zenodo.org/records/14168818?utm_source=chatgpt.com)

GGP-CZ je financován projektem velké výzkumné infrastruktury Český národní uzel pro výzkum rodiny GGP-CZ (projekt č. LM2024074)

FACULTY OF SCIENCE
Charles University

Department of Demography and Geodemography
www.natur.cuni.cz/demography

První reprodukční zkušenosti: porovnání dat výběrového šetření se zdravotnickými registry

Anna Šťastná, Jitka Slabá - *Katedra demografie a geodemografie PŘF UK*

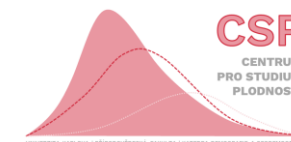
Eva Beaujouan - *University of Vienna*

55. konference České demografické společnosti 20–23. května 2026 | Jihlava

FACULTY OF SCIENCE
Charles University

Department of Demography and Geodemography
www.natur.cuni.cz/demography

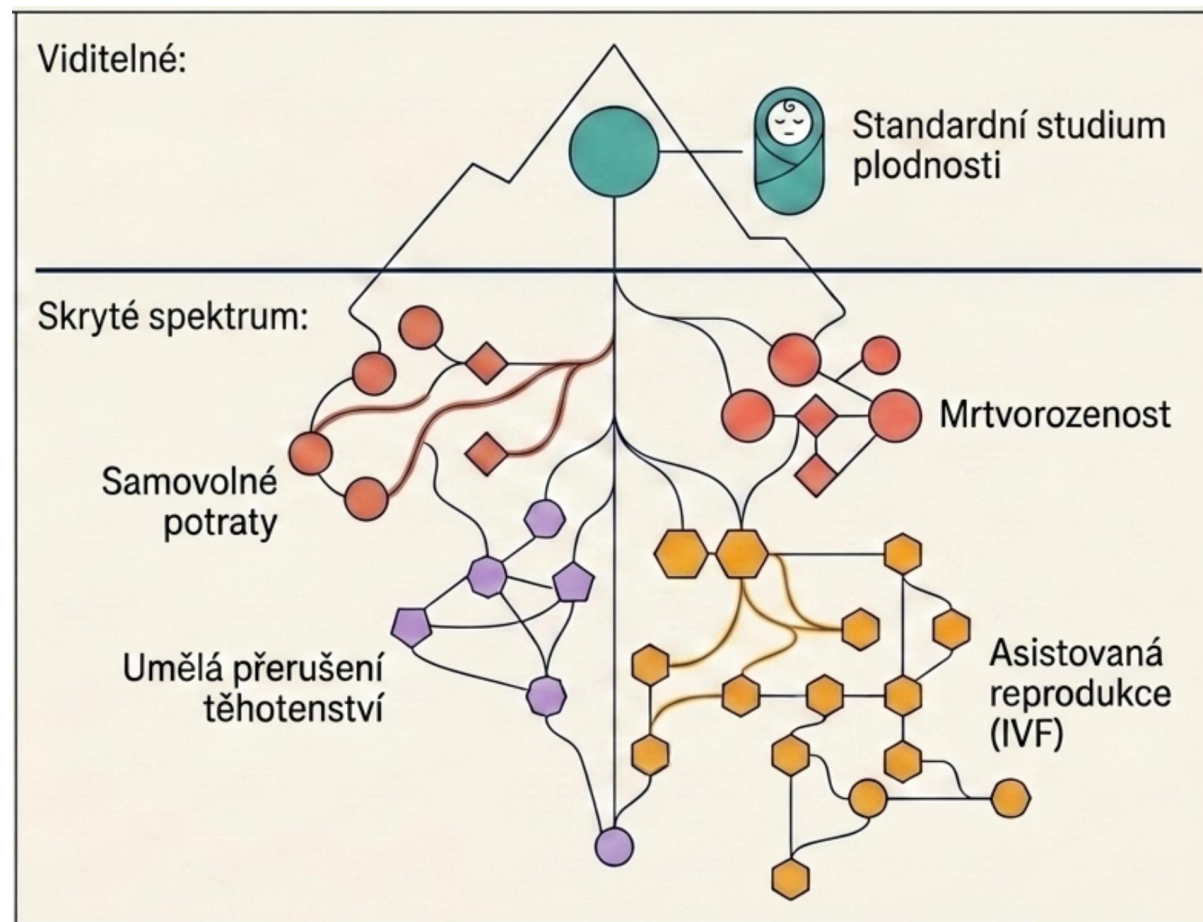

Motivace

Současná populační a demografická data (administrativní i dotazníková šetření) při studiu plodnosti:

- nezachycují dostatečně detailně celou možnou šíři reprodukčních zkušeností
- nezachycují první reprodukční zkušenosti, které však výrazně ovlivňují celou reprodukční dráhu svým časováním a výsledkem (vč. neúspěšných nebo dlouho trvajících pokusů o početí)

Ve společnostech výrazně posouvajících realizovanou plodnost do vyššího věku žen tak stále víme relativně málo o reprodukčních trajektoriích jako celku.

Nový modul otázek:

- možné přidat to národních i mezinárodních dotazníkových šetření se socio-demografickou tematikou
- má zaplnit mezeru v dosavadním poznání tím, že:
  - zachytí **první pokus o početí / první neplánované těhotenství**,
  - umožní měřit **načasování a průběh začátku reprodukční dráhy**,
  - a tím zlepšit porozumění **plodnosti, problémům s početím a reprodukčním drahám v populaci**.

Více:

Beaujouan, E., Singh, S., Šťastná, A., Kreidl, M., Dvořák, D., Hubatková, B., Kmentová, D., Slabá, J., Passet-Wittig, J., Goisis, A., Väisänen, H. 2025. First reproductive experience: A survey module. *Demographic Research*, 53(article 37): 1173-1206. DOI: 10.4054/DemRes.2025.53.37

Cíl dnešní prezentace: Porovnat retrospektivní data z nového modulu šetření GGS-II s administrativními údaji z Národního registru reprodukčního zdraví (ÚZIS).

Klíčová otázka: Jak přesně respondenti v šetření reportují začátek své reprodukční dráhy ve srovnání s daty zdravotních registrů?

Co již víme o reprodukčních drahách

Mladší kohorty vykazují pozdější začátek a nižší frekvenci reprodukčních událostí:

gen 1976 – do 31 let žádnou reprodukční událost (tzv. porod, potrat, ART léčbu) necelých 20 % žen, u gen 1991 více než 34 %

Pokles potratovosti: U mladších generací výrazný pokles výskytu UPT napříč celou reprodukční dráhou

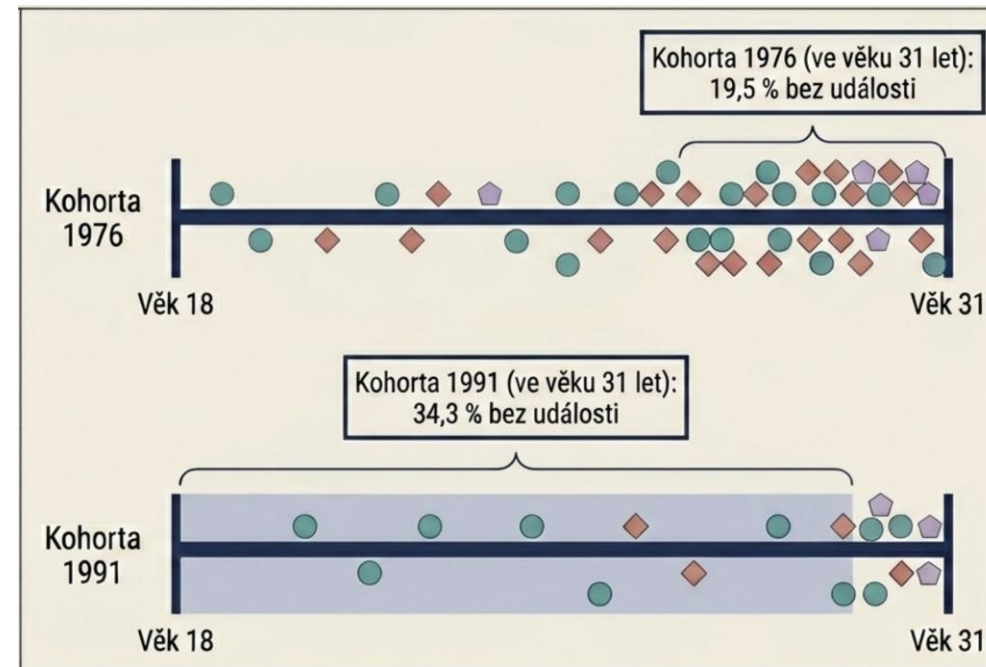
Nárůst asistované reprodukce (ART): U mladších kohort je patrný dynamický nárůst využívání metod ART

Méně samovolných potratů do 31 let: Nižší výskyt paradoxně odráží fakt, že se méně pokoušejí otěhotnět, nikoliv lepší reprodukční zdraví

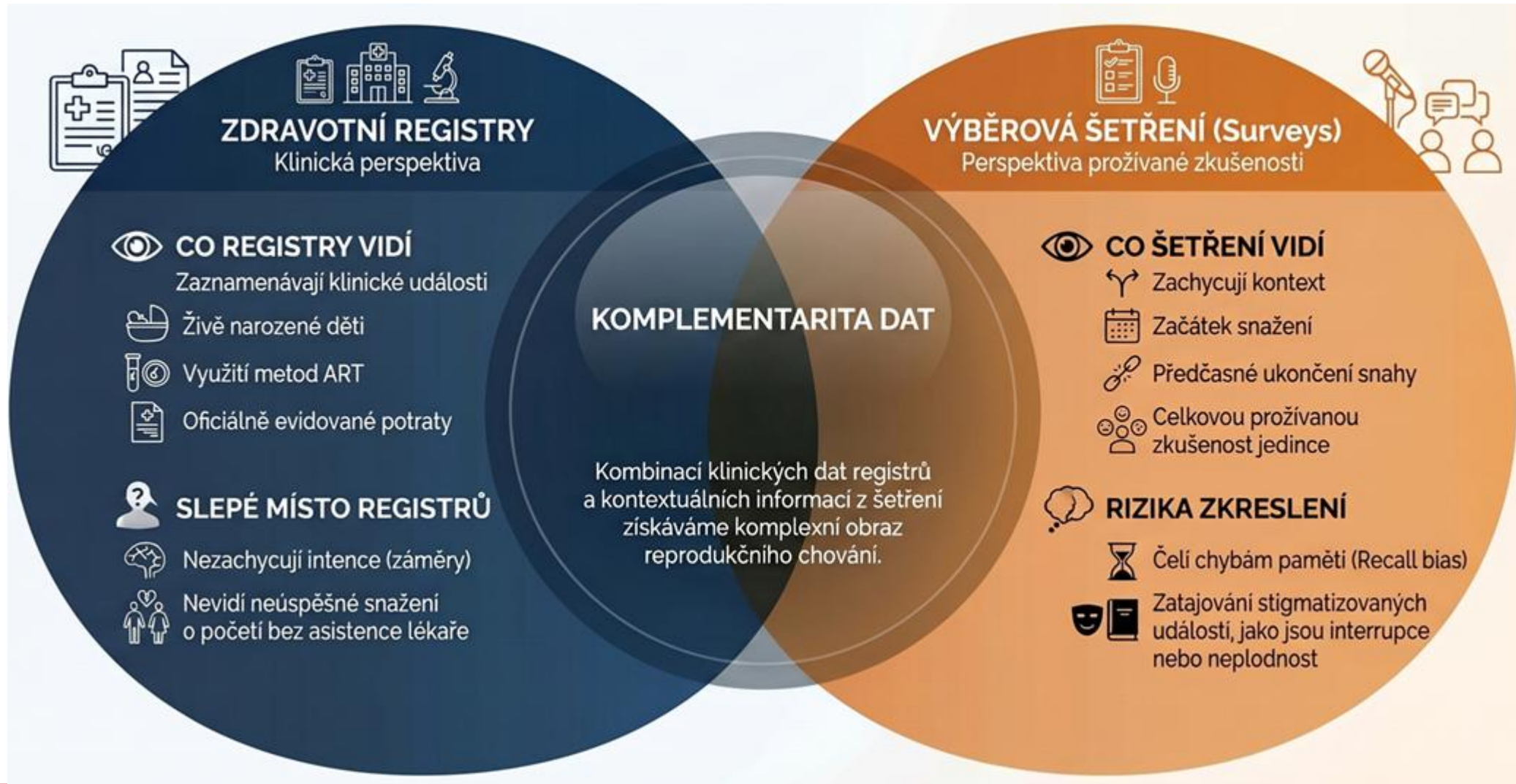
S rostoucím věkem se reprodukční dráhy stávají rozmanitějšími (15 nejčastějších drah pokrývá 90 % žen ve věku 31 let, ale jen 78 % ve věku 40 let). Navzdory tomu se základní vzorce mezi sledovanými generacemi příliš nemění.

Více:

Slabá, J., Jírová, J., Šťastná, A., & Kocourková, J. 2026. Exploring the full spectrum of reproductive experiences. *Journal of Family Research*, 38, 47–60. <https://doi.org/10.20377/jfr-1224>

Limity registrů a slepá místa retrospektivních dat

Datová základna a metodologie

Registry (ÚZIS): Národní registr reprodukčního zdraví (moduly Rodička, Potraty, Asistovaná reprodukce) za období 1994–2022 - propojení dat pomocí unikátních identifikátorů žen realizováno na ÚZIS;

Sledované události: samovolný potrat, umělé přerušování těhotenství, živě narozené dítě, mrtvě narozené dítě

Šetření (GGS-II, Vlna 2): Nový modul „First Reproductive Experience“ implementovaný v Česku v roce 2025.

Sledované události: deklarované výsledky první snahy o těhotenství / neplánovaného těhotenství: samovolný potrat, umělé přerušování těhotenství, živě narozené dítě, mrtvě narozené dítě

Sledované kohorty:

Ženy narozené v letech:

- 1976, 1979, 1982, 1985, 1988 a 1991 – full sample z dat ÚZIS
- 1962–2001 – výběrový soubor z dat šetření GGS (pro srovnání s ÚZIS kohorty 1975–1992)

Vzorek:

- 368 088 žen a 912 061 reprodukčních událostí – v datech ÚZIS
- 1 892 žen, z toho 1 315 s reprodukční událostí v datech GGS (v kohortách 1975–1992 N= 1 073 a 760 s FRE)

Podíl žen bez první reprodukční zkušenosti

- Srovnávané generace:

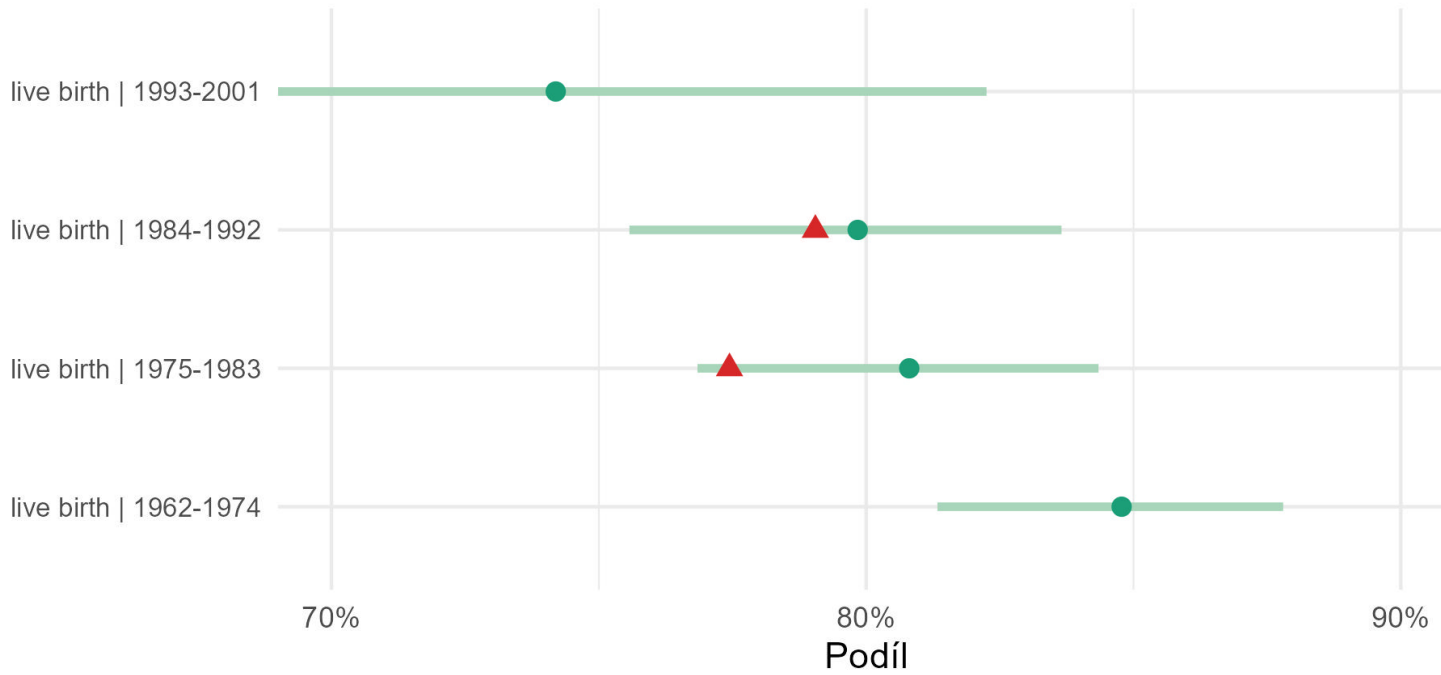
GGG	ÚZIS
1962-1974	x
1975-1983	1976, 1979, 1982
1984-1992	1985, 1988, 1991
1993-2001	x

- Podíl žen bez deklarované/evidované první reprodukční zkušenosti do věku 31 let

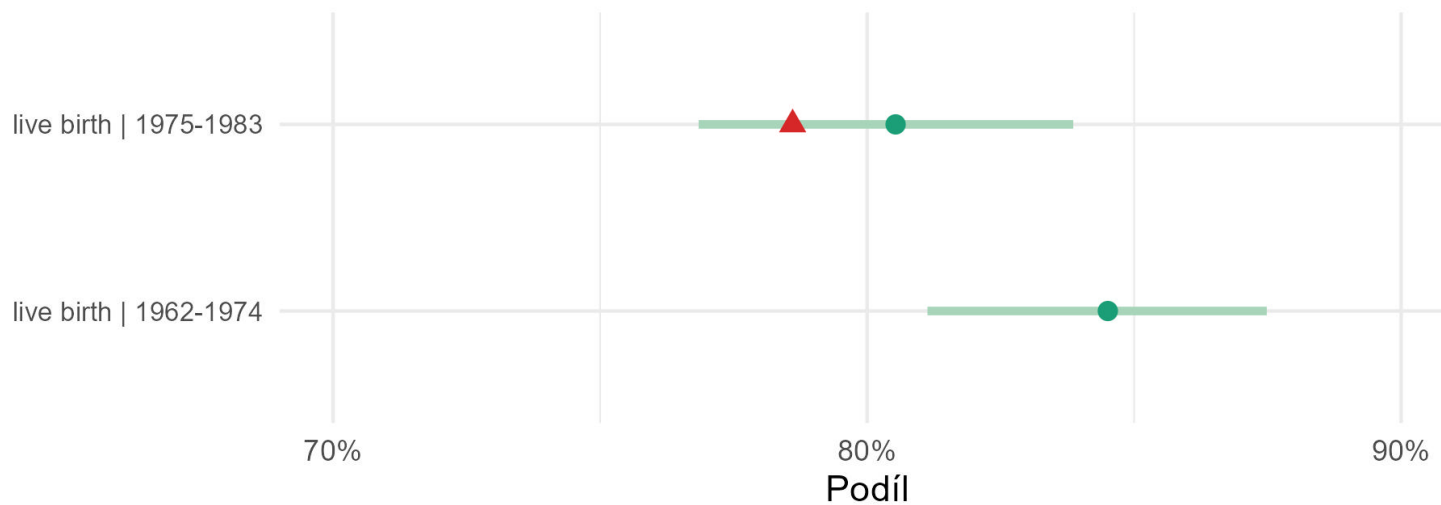
GGG	% bez FRE	ÚZIS	% bez FRE
1962-1974	19,9 (CI 16,8-20,3)	x	
1975-1983	28,8 (CI 25,2-32,6)	1976, 1979, 1982	25,4
1984-1992	29,2 (CI 25,4-33,3)	1985, 1988, 1991	35,6
1993-2001	59,5 (CI 53,2-65,6)	x	

První reprodukční zkušenosti – zastoupení dle typu

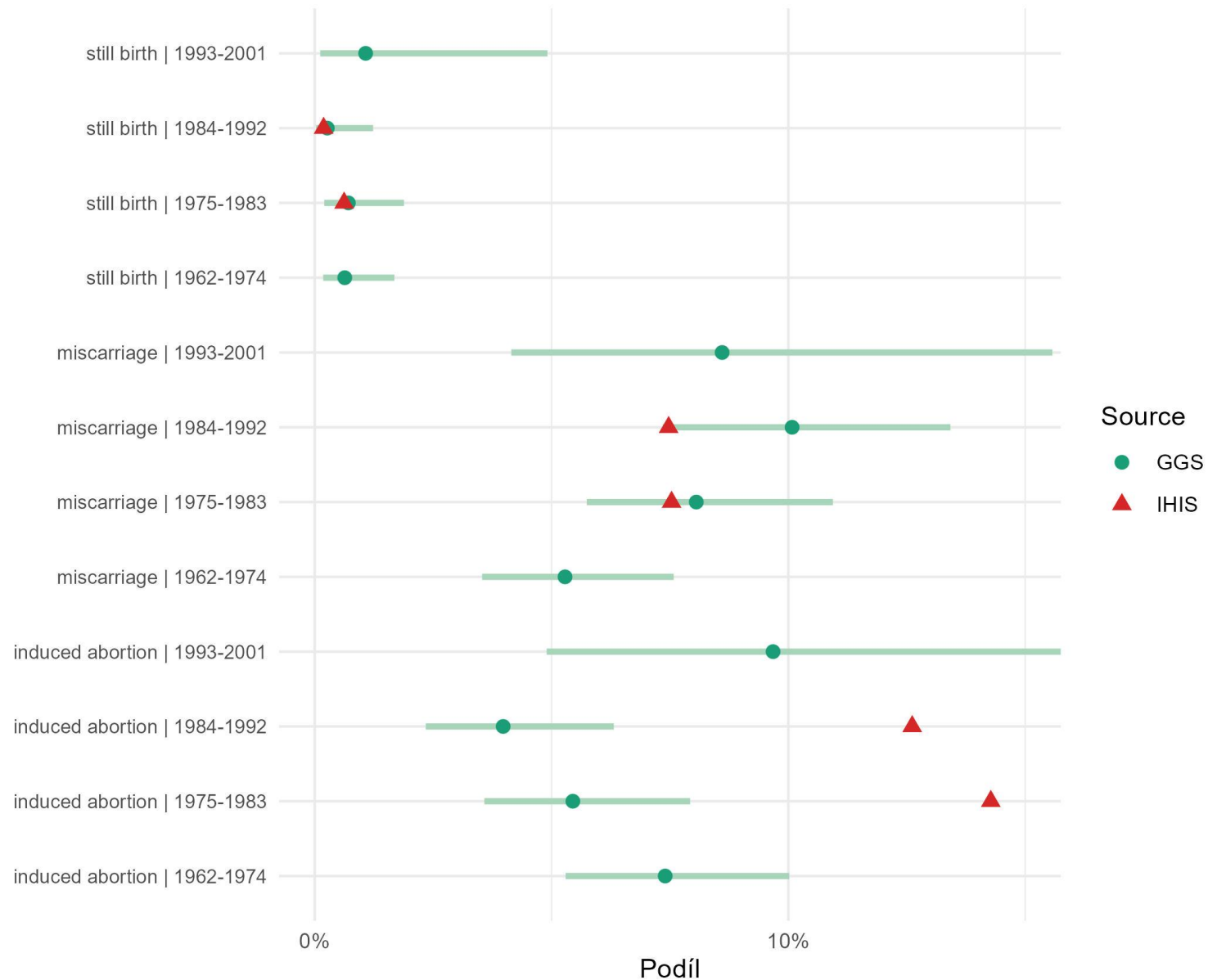

• Do 31 let
←

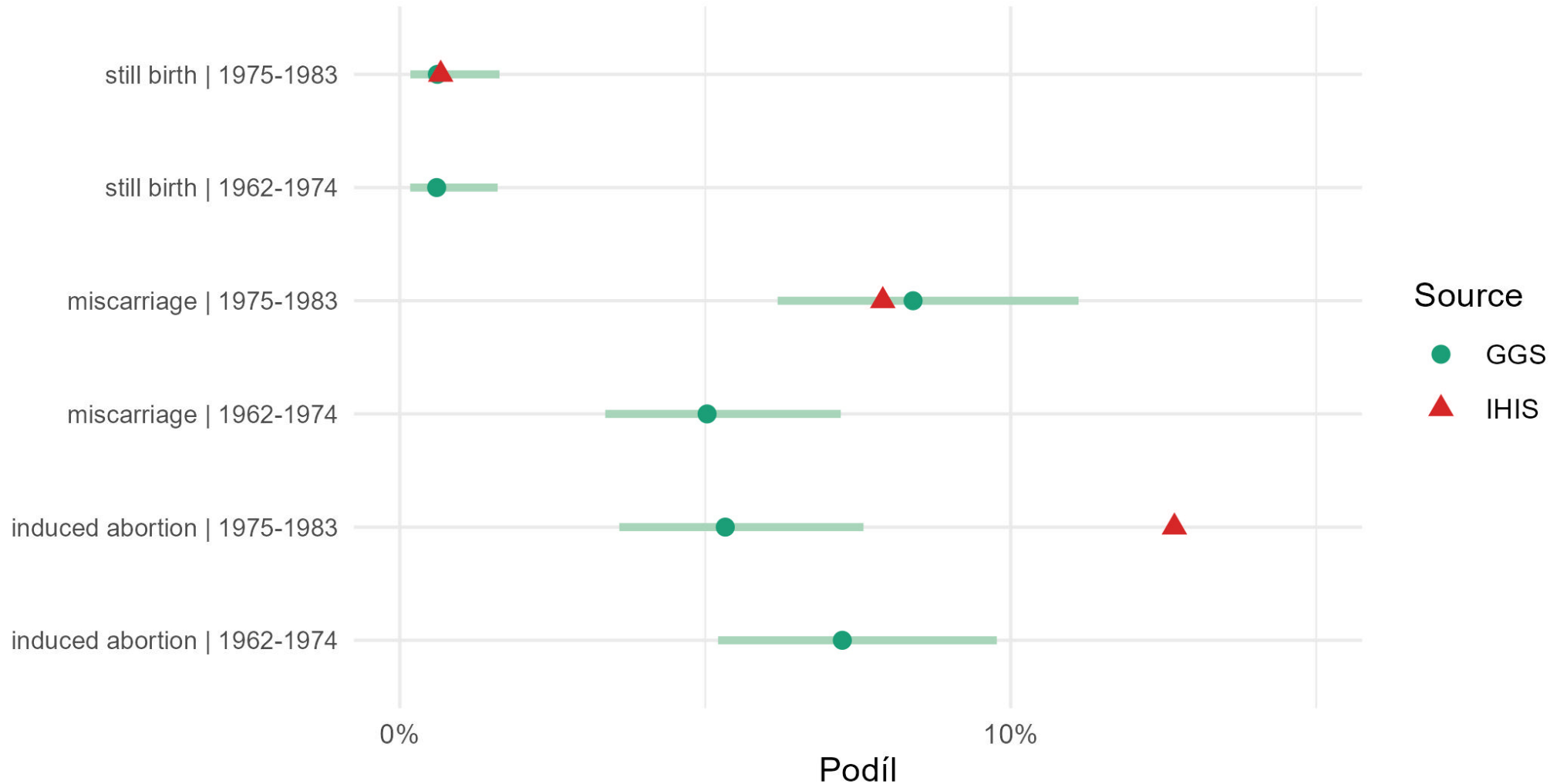
• Do 40 let
←

První reprodukční zkušenosti (do 31) – dle typu

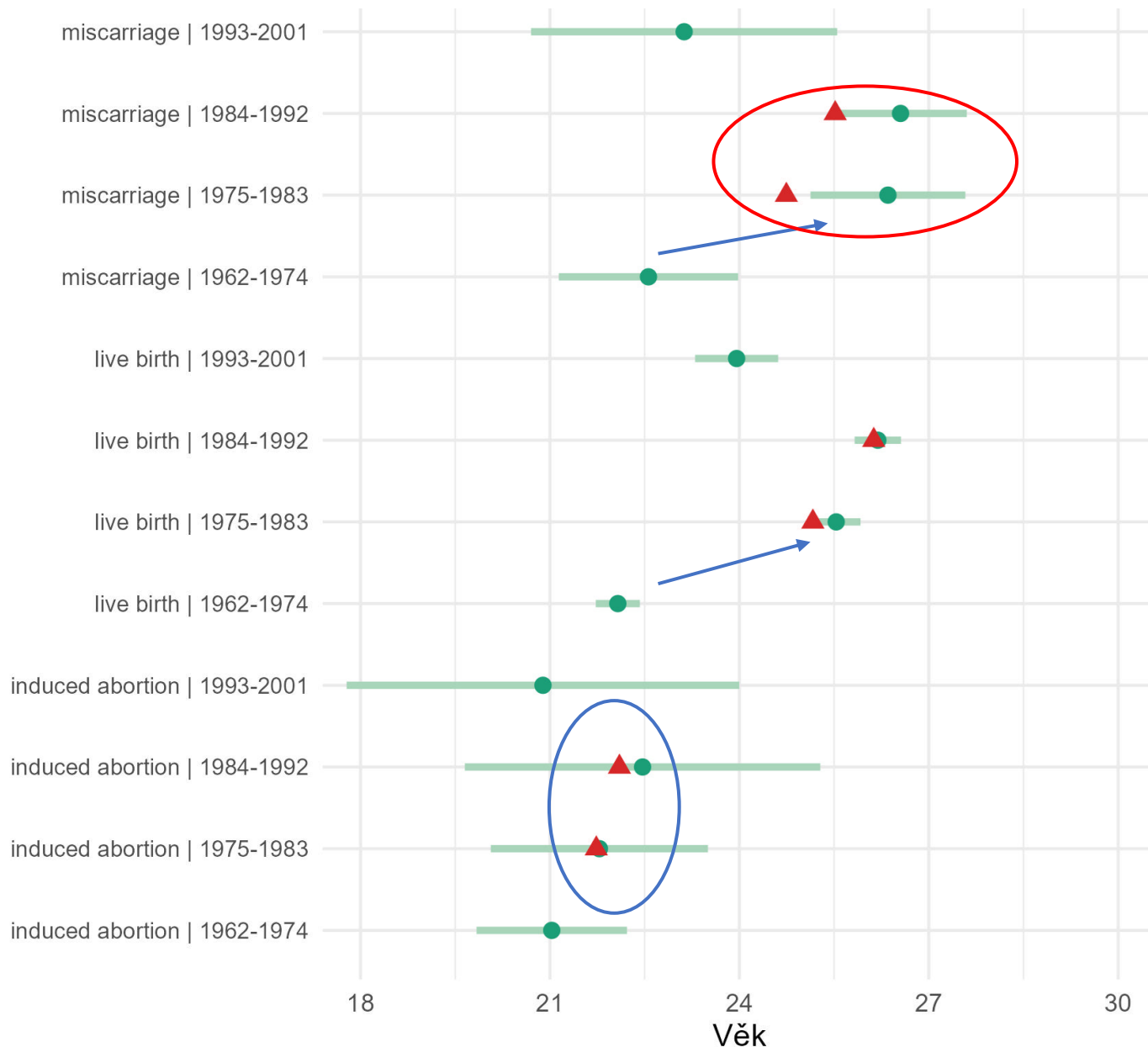

- Mrtvorozenost – i v malých číslech přesně odpovídající podíl zachycený v GGS
- Výrazné podhodnocení reportovaného podílu UPT v datech GGS
- Samovolné potraty: u generace 1984–1992 náznak mírně častější deklarace (stále v mezích intervalu spolehlivosti) než je zachyceno v datech registrů, může naznačovat podhodnocení dat registrů o samovolné potraty v časných stádiích těhotenství, která nejsou lékaři evidována?
- Trendy z GGS – v mladších generacích narůstá deklarovaný podíl samovolných potratů jako výsledek první reprodukční zkušenosti

První reprodukční zkušenosti (do 40) – dle typu

Průměrný věk při 1. reprodukční zkušenosti – do věku 31

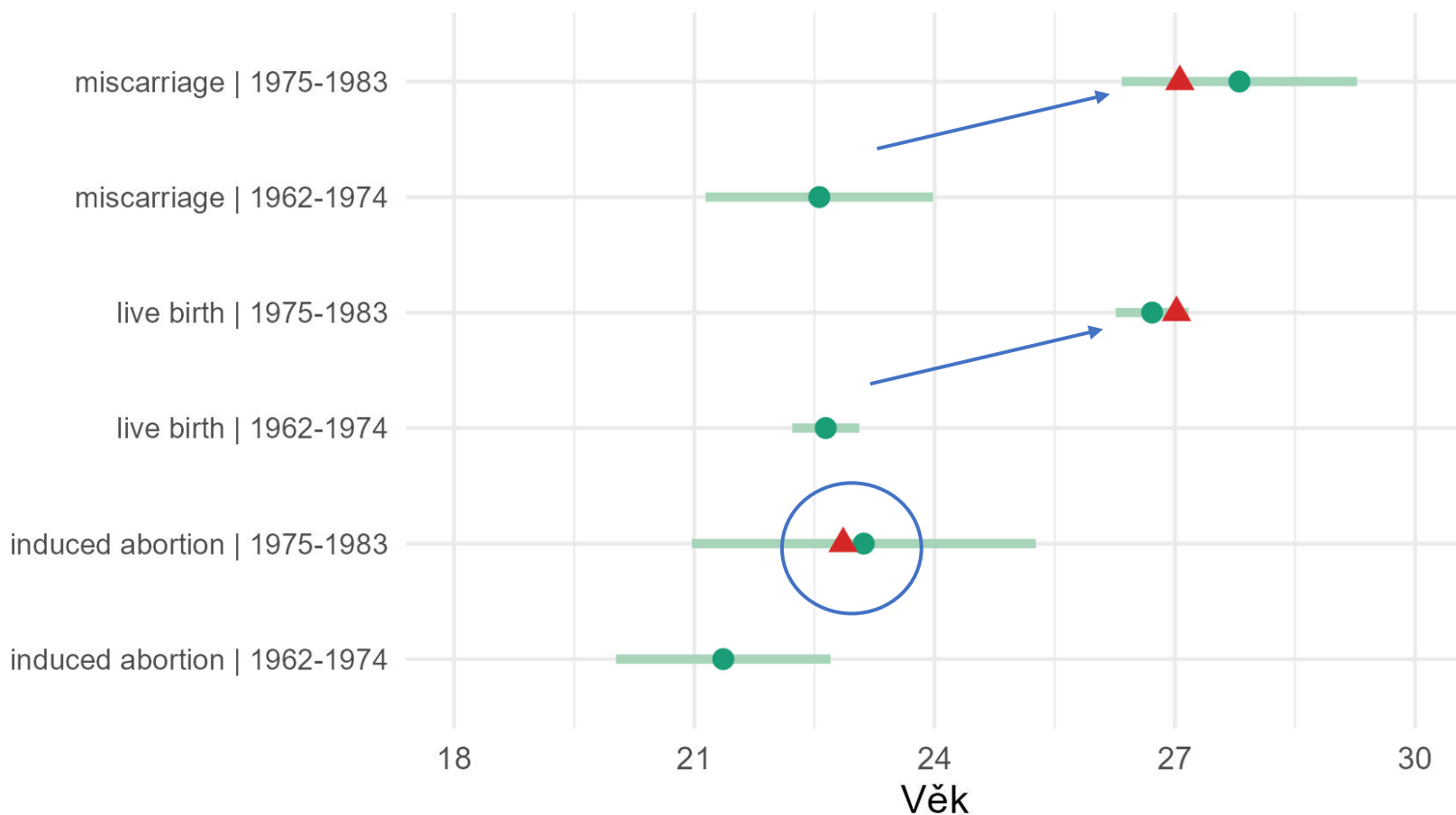

Source

- GGS
- ▲ IHIS

- Mrtvorozenost nezobrazena z důvodu nízkých počtů událostí zachycených v GGS
- Generační odklad reprodukčních startů
- Podhodnocení reportovaného podílu UPT v datech GGS zřejmě není výrazně stratifikováno věkem, kdy k události došlo
- Nejmladší kohorta – nižší průměrný věk ukazuje na efekt selekce (vysoký podíl osob zatím bez 1. reprodukční zkušenosti k roku 2022)
- Shodné průměrné věky u živě narozených a UPT ukazují na validitu dat získaných z výběrového šetření ohledně časování těchto událostí
- Vyšší průměrný věk při samovolném potratu může souviset s naznačeným podhodnocením dat registrů

Průměrný věk při 1. reprodukční zkušenosti – do věku 40

Source

- GGS
- ▲ IHIS

- Generační odklad reprodukčních startů
- Podhodnocení reportovaného podílu UPT v datech GGS zřejmě není výrazně stratifikováno věkem, kdy k události došlo

Skutečný příběh moderní reprodukce se neodehrává až na porodním sále, ale začíná dnem prvního pokusu. Měřme a analyzujme ho tak.

Děkuji za pozornost

Anna Šťastná (stastna@natur.cuni.cz)

*Príspevek je financován projektem velké výzkumné infrastruktury Český národní uzel pro výzkum rodiny GGP-CZ
(projekt č. LM2024074)*

